

Джек Лондон

Шинагото

Коралите се множат, палмите растат, а човек си отива. Поговорка от Таити

А Чо не разбираше френски. Той седеше в претърпаната съдебна зала крайно уморен и отегчен и слушаше нестихващия гръмлив френски език, на който говореха чиновниците. За А Чо това беше само някакво крякане и той се удивляваше на глупостта на французите, които загубиха толкова време, за да открият убица на Чунг Га, и въпреки всичко не го откриха. Петстотинте кули от плантацията знаеха, че А Сан бе извършил убийство, а ето А Сан дори не бе арестуван. Наистина всички кули тайно се наговориха да не свидетелствуват един против друг, но всичко това беше толкова просто: французите би трябвало да са достатъчно способни да открият, че именно А Сан е търсеният. Колко са тъпи само тия французи!

А Чо не бе извършил нищо, от което да се страхува. Той нямаше пръст в убийството. Вярно е, че бе присъствувал там и Шемер, надзирателят на плантацията, който се втурна веднага след станалото и го залови заедно с четирима-петима други. Но какво от това? Чунг Га беше намушкан само два пъти. Очевидно два удара не могат да бъдат нанесени от пет или шест души. Ако всеки удар е бил нанесен от различни хора, най-много двама можеше да са извършили убийството.

Така разсъждаваше А Чо, докато заедно с четиримата си другари извърташе и лъжеше в показанията пред съда. Чули шум при убийството и също като Шемер се втурнали към мястото. Пристигнали там преди него – това бе всичко. Е, вярно, Шемер тържествено заяви, че след като бил привлечен от шума, стоял поне пет минути навън; а когато влязъл, намерил обвиняемите вече вътре; не било възможно да влязат непосредствено преди него, защото той стоял до вратата. Но какво от това? А Чо и четиримата други обвиняеми казаха, че Шемер има грешка. В края на краищата ще ги пуснат. Те бяха уверени в това. Само за два удара с нож не могат

да отрежат главите на петима. Освен това никой от ония дяволи чужденци не бе видял убийството. Но французите са толкова глупави. А Чо знаеше много добре, че в Китай съдията би наредил да ги изтезават, за да научи истината. Заиграе ли тоягата, истината лесно се научава. Но французите не измъчват. Ама че глупци! И затова никога няма да открият кой уби Чунг Га.

Но А Чо не разбираше всичко. Английската компания, която притежаваше плантацията, бе докарала в Таити, и то при големи разходи, тези петстотин кули. Акционерите вдигаха врява за дивиденди, а компанията

все още не им даваше нищо. Ето защо тя не искаше работниците, които й струваха скъпо, да започнат да се избиват един друг. А тук бяха и французите, които ревностно се стремяха да наложат достойнствата и добродетелите на френския закон. Няма нищо по-хубаво от това да се дава по един урок от време на време. Пък и за какво е Нова Каледония, ако не за да пращат там хора да изживяват дните си в мизерия и мъки, хора, наказани заради една единствена вина – че са били добри и човечни?

А Чо не разбираше всичко това. Седеше в залата и чакаше обърканото правосъдие да го освободи заедно с другарите му, за да се върнат в плантацията и да работят според уговореното в спогодбата. Присъдата ще бъде обявена скоро. Работата е вече към края. Той виждаше това. Няма вече показания, няма вече чесане на езици. Френските дяволи също бяха изморени и очевидно и те чакаха с нетърпение присъдата. Докато чакаше, той се върна мислено назад и си спомни времето, когато подписа договора и отпътува с кораба към Таити. Тежък беше животът в неговото крайбрежно село и като се обвърза с договор, за да работи в Южните морета за петдесет мексикански цента на ден, той се смяташе щастлив. В селото му имаше мъже, които работеха усилено цяла година за десет мексикански долара, и жени, които плетяха мрежи, също цяла година, за пет долара. В къщите на търговците пък имаше прислужнички, които получаваха четири долара пак за същия срок. А тук той щеше да получава петдесет цента на ден; за един ден, само за един ден щяха да му плащат такава царска сума! Какво от това,

че работата е тежка? Като изтече петата година, ще се върне вкъщи – това беше вписано в договора – и няма да е нужно да работи повече. Ще бъде богат за цял живот, със собствена къща, жена и деца, които ще растат и ще го почитат. Да, а зад къщата ще има градинка – място за размисъл и отмора, със златни рибки в малкото езерце, а на дръвчетата камбанки, които ще звънтят при полъха, на вятъра. Всичко това, разбира се, ще е оградено с висока стена, така че никой да не тревожи почивката и размишленията му.

Е, три от тези пет години изминаха.. Това, което бе вече припечелил, го правеше богат човек (в родината му) и само две години още се изпречваха на пътя между памучната плантация в Таити и размисъла и отмората, които го очакваха. Но тъкмо сега той губеше от парите си само защото случайно бе присъствувал на убийството на Чунг Га. Три седмици вече лежеше в затвора и за всеки ден от тези три седмици беше изгубил по петдесет цента. Но сега ще произнесат присъдата и той ще се

върне на работа.

А Чо беше двадесет и две годишен. Весел и добродушен, за него беше нещо обикновено да се усмихва. Имаше тънко тяло, както всички азиатци, а лицето му беше топчесто, кръгло като месечина. От него лъхаше благородно спокойствие и сърдечно добродушие – нещо необикновено за съселаните му. Дори погледът му потвърждаваше това. Той никога не създаваше тревоги и не участвуваше в свати. Не играеше и комар. Сърцето му не беше достатъчно кораво за сърце на комарджия. Дребни неща и прости удоволствия го правеха щастлив. Тайнствеността и покойт на хладната привечер след изтощителния труд в плантацията му доставяха безкрайно удоволствие. Можеше да седи с часове Загледан в някое самотно цвете, разсъждавайки върху тайните и загадките на битието. Една синя чапла на тънка ивица пясък, сребърните пръски от хвърчаща риба или бледорозовият залез над лагуната го караха да забравя напълно скучния изтощителен ден и тежкия бич на Шемер.

Шемер, Карл Шемер, беше звяр, жесток звяр. Но заслужаваше заплатата си. Той изсмукваше и последната капка от петстотинте роби; защото те

бяха роби, докато изтече договорът им. Не жалеше труда си, за да изтръгне сетната сила от тези петстотин запотени тела и да я превърне в бали пухкав памук, готов за износ. Властната му първобитна, здраво вкоренена в него жестокост му даваше възможност да осъществява това. За целта му помагаше и дебелият кожен камшик, три инча широк и един ярд дълъг, от който Шемер не се делеше и който, когато беше необходимо, шибаше голия гръб на някой кули, отеквайки като пистолетен изстрел. Този звук .се чуваше често, когато Шемер яздеше по разораното поле.

Веднъж, в началото на първата година от договора, той уби някакъв кули само с един удар на юмрука си. Наистина не пръсна главата му като яйце, но ударът беше достатъчно силен, за да повреди съдържанието ѝ, и след като боледува седмица, човекът умря. Ала китайците не се оплакаха на дяволските французи, които управляваха в Таити. Те смятаха това за своя лична работа. Шемер беше техен проблем. Трябваше да избягват яростта му, така както избягваха отровата на стоножките, които се спотайваха в тревата или в дъждовните нощи пропълзяваха в спалните помещения. Шинаго, така ги наричаха ленивите чернокожи жители на острова, гледаха да не дразнят твърде много Шемер. Но това беше толкова трудно, колкото и да го задоволят с труда си. Както и да е, този удар на Шемеровия юмрук коштуваше хиляди долари на компанията,

ала за Шемер не последваха никакви неприятности.

Французите, които нямаха усет на колонизатори и правеха безрезултатни детински опити да разработят богатствата на острова, се радваха, като виждаха, че английската компания преуспява. Какво ги интересува тях Шемер и неговият опасен юмрук? Или шинагото, който умря? Та той беше само един шинаго. И освен това бе умрял от слънчев удар. Но тъкмо това, именно това правеше смъртта на този шинаго изключителна. Лекарят каза доста неща в рапорта си. Той беше съвсем безпристрастен. Трябваше да се плащат дивиденди, иначе към дългата редица неуспехи в историята на Таити щеше да се прибави още един,

Не може да ги разбере човек тези бели дяволи.

Докато седеше в залата в очакване на присъдата, А Чо размишляваше върху тяхната загадъчност. Нищо не издава онова, което става в главите им. Той бе виждал малцина от тях. Всички те си приличаха: офицерите и моряците от кораба, френските чиновници и няколкото бели от плантацията, включително Шемер. Мозъкът им работи по някакъв тайнствен начин, който не можеш да схванеш. Гневят се без видима причина и гневът им винаги е опасен. Тогава са като диви зверове. Тревожат се за дребни работи, а при случай могат да изсмучат силата дори на един шинаго. Не са въздържани като китайците. Чревоугодници са, ядат прекомерно и пият прекомерно. Един шинаго никога не може да знае дали дадена постъпка ще им достави удоволствие, или ще предизвика буря от гняв. Мислите на белите дяволи са скрити сякаш зад завеса, отвъд която погледът на шинагото не може да проникне. И на всичко отгоре това тяхно страхотно умение, тази способност да вършат всякаква работа, да движат нещата, да подчиняват на волята си всичко:

и пълзящата твар., и силата на природната стихия! Да, белите са странни и особени... и дяволи. Погледнете Шемер.

А Чо се чудеше защо толкова дълго се бави присъдата. Нито един от подсъдимите не бе докоснал Чунг Га. А Сан го уби сам. Извърши това, като изви главата му назад, сграбчи го с едната ръка За плитката, а с другата, пресягайки изотзад, заби ножа в тялото. Заби го на два пъти. Тук, в съдебната зала, като затвори очи, А Чо видя убийството още веднъж: караницата, непристойните думи, разменени между двамата, гнусните обиди, хвърлени върху достопочтени праотци, проклетия по адрес на незаченати още потомци; скока на А Сан, който сграбчи Чунг Га за плитката, ножа, който потъна на два пъти в плътта, бясното отваряне на вратата, нахълтването на Шемер, втурването към изхода ѝ бягството на А Сан, развяващия се бич, с който Шемер ги натика в ъгъла, и

револверния изстрел – сигнал за помощ. А Чо потрепера, изживявайки отново всичко това. Един удар на бича бе наранил бузата му, свличайки част от кожата. Шемер посочи белега от свидетелската скамейка, като удостоверяваше самоличността на А Чо. Едва сега белегът

бе започнал да зараства. Добър удар беше. За малко не извади около му. Но сега А Чо забрави цялата случка, защото пред зора му изплува градината за размисъл и отмора, която ще има, когато се завърне у дома.

Той седеше с безучастно лице, докато съдията четеше присъдата. Лицата на четиримата му другари бяха също така безучастни. И те останаха непроменени, когато преводачът обясни, че съдът счита и петимата виновни за убийството на Чунг Га и че на А Чоу трябва да му бъде отрязана главата, А Чо да излежи двадесет години затвор в Нова Каледония, Уонг Ли – дванадесет години и А Тонг – десет години. Нямаше смисъл да се вълнуват за това. Дори лицето на А Чоу остана безизразно, въпреки че тъкмо неговата глава щеше да бъде отрязана. Съдията прибави няколко думи и преводачът обясни, че лицето на А Чоу, което е било засегнато най-силно от Шемеровия камшик, установява категорично самоличността му, че щом един от петимата трябва да умре, това трябва да бъде той. Фактът, че лицето на А Чо е също така силно ударено, доказва положително, че той присъствувал при убийството и несъмнено е участвувал в него, за което заслужава двадесет години каторга. И така подред до десетте години на А Тонг бе обяснена съответната причина за всяка присъда. „Нека шинаго запомнят добре този урок – провъзгласи съдът накрая, – защото те трябва да разберат, че законът в Таити ще бъде спазен, дори небесата да се продънят.“

Откараха петимата обратно в затвора. Те не бяха нито ужасени, нито огорчени. Присъдата, колкото и неочаквана, беше точно това, на което бяха свикнали, когато имаха работа с белите дяволи. От тях един шинаго едва ли може да очаква друго, освен най-неочакваното. Тежкото наказание за престъпление, което не бяха извършили, не беше по-странно от безбройните странни неща, които белите вършеха. А Чо наблюдаваше А Чоу с известно любопитство. Неговата глава ще бъде отрязана на гилотината, която е издигната вече в плантацията. За него няма да има преклонна старост, нито градина на спокойствието. А Чо философствуваше и разсъждаваше върху живота и смъртта. За себе си той не

се безпокоеше. Двадесет години са просто двадесет години. С толкова години градината се отдалечава от него – това е всичко. Млад е. Азиатското търпение е в мозъка на костите му. Той ще изчака тези

двадесет години, а през това време горещата му кръв ще се поуталожил и градината на спокойната наслада ще му подхожда повече. Помисли какво име да ѝ даде. Ще я нарече „Градина на утринния покой“. Тази мисъл го направи щастлив през целия ден и го подтикна да измисли поучителна максима за достойнството на търпението, която се оказа голяма утеха особено за Уонг Ли и А Тонг. А Чоу не искаше и да знае за максимата. Главата му щеше да бъде отделена от тялото толкова скоро, че нямаше нужда от търпение, за да дочака това събитие. Той пушеше с удоволствие, хранеше се добре, спеше добре и не се безпокоеше от бавния ход на времето.

Крюшо беше стражар, той беше изкарал двадесет години служба в колониите – от Нигерия и Сенегал до Южните морета, но тези двадесет години очевидно не бяха проявили неговия мътен ум. Той беше така несъобразителен и тъп, както когато беше обикновен селянин от Южна Франция. Познаваше само дисциплината и страха от началството и разликата между бога и полицейския сержант се изразяваше за него само в различна мярка робско подчинение и покорство. Всъщност, освен в неделя, когато божите представители имаха думата, сержантът заемаше в неговия ум повече място от бога. Обикновено бог бе твърде далече, докато сержантът беше винаги съвсем близо.

Именно Крюшо получи заповедта на главния съдия до тъмничаря, в която беше наредено последният да предаде на Крюшо лицето А Чоу. Но случи се тъй, че предишната вечер главният съдия бе дал банкет на капитана и офицерите от френския военен кораб. Ръката му трепереше, докато пишеше заповедта, а очите така ужасно го боляха, че той не я прочете. В края на краищата подписваше смъртта на един шинаго. И така съдията не забеляза, че бе изпуснал последната буква от името на А Чоу. Заповедта гласеше „А Чо“ и когато Крюшо я представи, тъмничарят му предаде лицето А Чо. Крюшо настани това лице до себе си в каруцата, теглена от две мулета, и потегли.

А Чо се радваше, че е навън, на слънчева светлина. Седна до стражаря и засия. Сияеше повече от всякога, когато забеляза, че мулетата се насочиха на юг към Атимаоно. Несъмнено Шемер е пратил за него, за да го върнат обратно. Шемер иска той да работи за него. Много хубаво. А Чо ще работи добре. Никога няма да даде повод на Шемер да се оплаче. Денят беше горещ. Пасатите бяха спрели. Потяха се мулетата, потеше се Крюшо, потеше се и А Чо. Но той понасяше топлината най-търпеливо. Три години бе работил на плантацията под това слънце. Усмивваше се, усмивваше се толкова весело и така добродушно, че дори

тежният ум на Крюшо се размърда и се зачуди.

– Ти си много смешен – каза той най-после. А Чо кимна и се усмихна още повече. За разлика от съдията, Крюшо му говореше на езика на племето канака, който знаеха всички шинаго и всички дяволи чужденци. А Чо също разбираше този език.

– Много се смееш – мърмореше Крюшо, – а в такъв ден трябва да ти е мъчно.

– Радвам се, че съм във от затвора.

– Това ли е всичко? – сви рамене стражарят.

– А нима то не стига? – беше отговорът.

– Не вярвам да се радваш на това, че ще ти отрежат главата.

А Чо го погледна с внезапно недоумение и каза:

– Защо, аз отивам в Атимаоно, за да работя на плантацията при Шемер. Не ме ли караш към Атимаоно?

Крюшо поглади замислено дългите си мустаци.

– Хм, добре – каза той най-после, като шибна с камшика дясното муле, – значи не знаеш.

– Какво да знам? – Смътна тревога започна Да обзема А Чо. – Шемер няма ли да ми разреши Да работя пак при него?

– След днешния ден, не! – Крюшо се разсмя силно. Хубава шега наистина. – Виждаш ли, от Днес нататък ти няма да можеш да работиш. Човек с отрязана глава сигурно не може да работи, а? – Той мушна с пръст шинагото в ребрата и се захили.

А Чо запази мълчание в продължение на една миля, в която мулетата бягаха в тръс. След това проговори:

– Шемер смята да ми отсече главата ли?

Крюшо кимна с усмивка.

– Има някаква грешка – каза А Чо мрачно. – Аз не съм шинагото, на когото трябва да му отрежат главата. Аз съм А Чо. Многоуважаемият съдия каза да ме затворят за двайсет години в Нова Каледония.

Стражарят се засмя отново. Хубава шега. Този смешен малък шинаго се опитва да измами гилотината. Мулетата минаха през горичка от кокосови палми и вече половин миля вървяха покрай блесналото море, когато А Чо проговори пак:

– Казвам ти, аз не съм А Чоу. Многоуважаемият съдия не каза, че трябва да отсекаш моята глава.

– Не се страхувай – рече Крюшо с човеколюбивото намерение да успокои своя арестант. – Не е трудно да се умре по този начин. Става бързо, ей така – и той щракна с пръсти. – Не е като да увиснеш на

въжето и цели пет минути да риташ и да правиш гримаси. Все едно че заколваш пиле с брадва. Отсичаш му главата и толкова. С човека е същото. Пфу! – и всичко е свършено. Не боли. Не можеш дори да разбереш дали боли. Не можеш да разбереш. Главата ти я няма, та не можеш да мислиш. Много е хубаво. Аз искам да умра по този начин, изведнъж. Ти си щастлив, че ще умреш така. А можеше да се заразиш от проказа и да се разпаднеш бавно, на парчета: един пръст, после друг, след това палецът, пръстите на краката... Знам един, дето го попариха с вряла вода. Два дни минаха, докато умре. От един километър можеше да го чуеш как вие. А ти? Ах, толкова е лесно! Чък! – и ножът прорязва врата ти. Всичко е свършено. А ножът може и да погъделичкава дори. Кой знае? Никой умрял по този начин не се е върнал да каже.

Той сметна последните си думи за много духовита шега и половин минута се превива от смях. Веселостта му беше донякъде и привидна, но той смяташе за свой човешки дълг да ободри шинагото.

– Казвам ти, че аз съм А Чо – настояваше китаецът, – и не искам да ми отсекаат главата.

Крюшо се навъси. Този шинаго отива вече твърде далеч с шуротиите си.

– Аз не съм А Чоу...

– Стига! – прекъсна го стражарят и изду бузи, за да изглежда по-свиреп.

– Казвам ти, че аз не съм... – започна отново

А Чо.

– Млък! – ревна Крюшо.

След това пътуването продължи в мълчание. От Папеее до Атимаоно има двадесет мили и когато шинагото се осмели да заговори пак, бяха изменинали

повече от половината разстояние.

– Аз те видях в съдебната зала, когато много-уважаемият съдия издирваше вината ни – подхвана той. – Е, добре, не помниш ли, че А Чоу, оня, дето трябваше да му отрежат главата, беше висок човек? Я ме погледни.

Той се изправи внезапно и Крюшо видя, че този беше нисък. И също тъй внезапно в паметта на Крюшо се мярна фигурата на А Чоу, а тази фигура беше висока. За стражаря всички шинаго бяха еднакви. Нямаше разлика в лицата. Но можеше да направи разлика между висок и нисък ръст и разбра, че до него на седалката седи друг човек. Той дръпна така рязко юздите, че окът изхвъркна напред,

помъквайки мамутите на мулетата.

– Виждаш ли, че е станала грешка – каза А

Чо, като се усмихна доволно.

Крюшо обаче мислеше. Вече съжаляваше, че спря колата. Не можеше да се досети за грешката на съдията и му беше невъзможно Да я открие. Но много добре разбираше, че му бяха предали този шиного, за да го отведе в Аtimaоно, и че негов дълг беше да го заведе там. Какво от това, ако човекът не е същият и отрежат главата му? В края на краищата той е само шиного, всичко е свършено и какво е всъщност един шиного? А може и да няма грешка. Откъде да знае какво имат на ум началниците? Те си знаят най-добре работата, кой е той, та да мисли вместо тях? Веднъж, много отдавна, се бе опитал да стори това и сержантът му каза:

„Крюшо, ти си глупак. Колкото по-бързо разбереш това, толкова по-добре за тебе. Не си създаден да мислиш. Ще се подчиняваш и ще оставиш мисленето за началството.“ Споменът му причини болка. Ако се върне в Папеее, ще забави екзекуцията в Аtimaоно и ако се окаже, че е сгрешил, ще получи мъмрене от сержанта, който чака в плантацията да

му докарат затворника. В такъв случай ще има мъмрене и от началството в Папеее.

Той замахна с камшика и потегли. Погледна часовника си. Ако кара така, ще закъснее половин час и сержантът ще се разгневи. Подкара мулетата в ускорен тръс. Колкото повече А Чо настояваше да обясни грешката, толкова по-опърничав ставаше Крюшо. Настроението му съвсем не се подобри, като разбра, че до него седи друг човек. Съзнанието, че не беше виновен за станалото, затвърди у него увереността, че това, което върши, макар и погрешно, е правилно. Той би предпочел съзнателно да съдействува за унищожението на дузина невинни шиного, отколкото да си навлече гнева на сержанта.

А пък на А Чо, след като стражарят, го удари с дръжката на камшика по главата и му кресна да млъкне, не му остана друго, освен да млъчи. Дългото пътуване продължи в мълчание. А Чо обмисляше странните постъпки на дяволските чужденци. Нямаше обяснение. Това, което правеха с него, съответствуваше на всичките им останали действия. Първо осъждат петима невинни, а след това искат да отсекаат главата на човек, за когото дори те въпреки невежеството си смятаха, че не заслужава повече от двадесет години затвор. И той не можеше да направи нищо. Ще седи покорно и ще понесе онова, което тези господари на

живота са му отредили; Изведнъж го обзе страх и го изби студена пот, но веднага надмогна страха. Опита се да се примири със съдбата си, като се мъчеше да си припомни пасажи от Ин Чих Уен („Трактат за спокойния живот“). Но същевременно не можеше да се откъсне от своята бленувана градина за размисъл и отмора. Това го смущава известно

време, докато го завладя напълно само мечтата му и А Чо се видя; седнал, в градината, заслушан в песента на камбанките и дръвчетата. И ето! Както седеше, отдаден на мечтите, той можа да си спомни и преповтори фрагмент от „Трактат за спокойния живот“.

Така времето мина неусетно, докато най-после стигнаха Аtimaоно и мулетата се доближиха до ешафода, в чиято сянка стоеше нетърпеливият сержант. Подкараха А Чо по стълбата на ешафода. От едната страна под себе си той видя всички кули от плантацията. Шемер бе решил, че случаят е подходящ да се даде нагледен урок, и за целта бе събрал принудително всички кули от полето, за да присъствуват на екзекуцията. Като зърнаха А Чо, те зашепнаха помежду си. Разбраха грешката, но запазиха това за себе си. Безмилостните бели дяволи несъмнено бяха променили решението си. Вместо да отнемат живота на един невинен, отнемаха го на друг. А Чоу или А Чо – какво значение има кой? Те никога нямаше да разберат белите кучета, както и белите кучета не можеха да ги разберат. Главата на А Чо ще бъде отсечена, а двете години, които им оставаха, ще изтекат и те ще се върнат в Китай.

Гилотината бе направил самият Шемер. Той беше сръчен човек – не бе виждал никога гилотина, но френските чиновници му бяха обяснили принципа. По негово настояване наредиха екзекуцията да стане в Аtimaоно вместо в Папеете. Шемер успя да ги убеди, че мястото на престъплението е най-подходящо за изпълнение на наказанието – това щеше да окаже благотворно въздействие върху петстотинте шинаго от плантацията. Шемер предложи сам да изпълни ролята на палача. Именно в качеството си на такъв немецът беше сега на платформата и изпробваше приспособлението, което-бе построил. Под гилотината лежеше къс бананово дърво с дебелина колкото човешки врат. А Чо наблюдаваше захласнат. Като завъртя една ръчка, Шемер издигна острието до върха на малкия скрипец, който бе направил. Едно дръпване, якото. възве освободи острието и то .префуча надолу, ..разсичайки трупчето дърво като бръснач.

– Как работи? – попита сержантът, като се качи на платформата. .

– Прекрасно – отговори ликуващият Шемер. – Нека ви покажа. Той завъртя отново ръчката, която издигаше острието, дръпна, възето,

ножът полетя надолу и се вряза в мекото дърво. Но този път се заби само на две трети от дебелината му. Сержантът се навъси.

– Не върши работа – рече той. Шемер избърса потта от челото си.

– Нужна е по-голяма тежест – каза той, отиде до края на платформата и заповяда на ковача Да донесе желязо от двадесет фунта. Когато

Д Шемер се наведе да прикрепи тежестта към острието, А Чо хвърли поглед към сержанта и видя възможността, която му се представяше. д – Многоуважаемият съдия каза, че трябва да се отсече главата на А Чоу – започна той.

Сержантът кимна нервно. Той си мислеше за петнадесетте мили езда, която му предстоеше този следобед към другия край на острова, и за Берга, дъщерята на Лафиер, търговеца на перли, която го очакваше там.

– Добре, ама аз не съм А Чоу. Аз съм А Чо. Многоуважаемият тъмничар е направил грешка. А Чоу е висок човек, а виждате, че аз съм нисък.

Сержантът го погледна бързо и видя грешката.

– Шемер! – извика той заповеднически. – Ела тук!

Немецът изгрухтя нещо, но остана наведен над работата си, докато парчето желязо бе затегнато така, че го задоволи напълно.

– Готов ли е вашият шинаго? – запита той.

– Я го погледни – отговори сержантът. – Този ли е шинагото?

Шемер бе изненадан. Той цветисто изпсува и погледна със съжаление уреда, който бе направил със собствените си ръце и чието действие жадуваше да види.

– Слушайте – каза той най-после, – не можем да отлагаме тая работа. Аз вече изгубих три работни часа от труда на тези петстотин шинаго. Още веднъж не мога да си позволя цялата тази загуба, затова, че човекът не бил същият. Да свършим представлението все едно с кого. Става въпрос за един шинаго.

Сержантът си спомни дългия път, който го чакаше, спомни си и за дъщерята на търговеца и започна да се колебае.

– Ако се разбере, ще стоварят вината на Крюшо – подканяше го немецът. – Но почти няма вероятност да се разбере. Във всеки случай А Чоу няма да издаде.

– Каквото и да е, няма да обвинят Крюшо – каза сержантът. – Грешката ще да е на тъмничаря.

– Да свършим тогава. Нас не могат да ни обвинят. Та кой може да различи китайците един от друг? Ще кажем, че просто сме изпълнили нареждането с шинагото, който ни е бил предаден. При това аз наистина

не мога да отлича втори път от работа тези кули. – Те говореха френски и А Чо макар да не знаеше нито дума от този език, разбра, че решаваха съдбата му. Разбра също, че решението зависи от сержанта и го зяпна в устата.

– Добре – каза сержантът. – Давай. Той е само един шинаго.

– Смятам да опитам още веднъж, за по-сигурно – й Шемер бутна напред трупчето дърво под ножа, който бе вече издигнал до върха.

А Чо се опита да си спомни максими от „Трактат за спокойния живот“. Дойде му наум „живей в разбирателство“, но това не подходеше. Той нямаше да живее. Смъртта беше близо. Не, това не върви. „Прощавай злото“? Да, но нямаше зло, което да прости. Шемер и останалите вършеха това без злоба. За тях то беше просто част от работата, която трябваше да свършат, точно така, както прочистването на джунглата, копаенето на кладенци и засяването на памука бяха част от тази работа. Шемер дръпна въжето и А Чо забрави максимите. Ножът се стовари долу с трясък, отсичайки гладко парчето дърво.

– Прекрасно! – възкликна сержантът, като се спря да запали цигара. – Прекрасно, приятелю. Шемер беше доволен от похвалата.

– Ела насам, А Чоу – каза той на таитянски.

– Но аз не съм А Чоу... – започна А Чо.

– Млък! – беше отговорът. – Ако още веднъж отвориш уста, ще ти счупя главата.

Надзирателят го заплаши с юмрук и той замълча. Каква полза да протестира? Тези дяволски чужденци имат винаги особени разбирания. Той се остави да го привържат към изправената дъска, която имаше размера на тялото му. Шемер затегна здраво въжетата, толкова здраво, че те се врязаха в плътта му и я нараниха. Но той не се оплака. Болката нямаше да трае дълго. Почувствува, че повалят дъската, за да я поставят в хоризонтално положение, и затвори очи. В този миг той зърна за последен път своята градина за размисъл и отмора. Стори му се, че е седнал сред градината. Появяваше хладен ветрец и камбанките по дръвчетата звънтяха нежно. Някъде пееха птички, а иззад високата стена долиташе неясен шум от селото.

Тогава разбра, че дъската беше поставена вече хоризонтално. Мускулите го боляха от напрежение и усети, че лежи по гръб. Отвори очи. Точно над него ножът блестеше на слънцето. Той видя прибавената допълнителна тежест и забеляза, че един от възлите се бе разхлабил. Тогава чу гласа на сержанта, който се разнесе в отсечена команда. Д Чо затвори бързо очи. Не искаше да види как се спуска ножът. Но го

почувствува. Беше един безкраен лелящ миг и в този миг си спомни за Крюшо и това, което Крюшо бе казал. Но Крюшо грешеше. Ножът не гъделичкаше. Той разбра това, преди да престане да разбира.

КРАЙ

© 1963 Тодор Вълчев, превод от английски

Jack London
The Chinago, 1908

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, 11 май 2003

Публикация:

Джек Лондон, Разкази и новели
Книгоиздателство „ГЕОРГИ БАКАЛОВ“, ВАРНА, 1987
Анелия Бошнакова, Сидер Флорин, преводачи, 1987
Борис Дамянов, Желяз Янков, Сидер Флорин, Тодор Вълчев, преводачи, 1963

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2222>]